GPH S6 03(M)

EXAM CODE: S E PHM6C

সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক দৰ্শন

ষষ্ঠ ষাণ্মাসিক

দৰ্শন

খণ্ড - ২

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

বিষয় বিশেষজ্ঞ মণ্ডলী

অধ্যাপক শিৱনাথ শর্মা(অবসাৱপ্রাপ্ত), দর্শন বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

অধ্যাপক সৌৰভপ্রাণ গোস্বামী, দর্শন বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

শ্রীপ্রদীপ খাটনিয়াৰ, সহযোগী অধ্যাপক, দর্শন বিভাগ, কটন বিশ্ববিদ্যালয়

সমন্বয়ৰক্ষী ঃ ড° তেজসা কলিতা, সহকাৰী অধ্যাপিকা কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রস্তুতি গোটৰ সদস্য

অধ্যায়	*অৰিহণা যোগাইছে*	*ভাষান্তৰকাৰী*
৯ ,	ড° তেজসা কলিতা	গিতাঞ্জলী মেধি
১০,	ড° তেজসা কলিতা	ড° ৰূপজ্যোতি দত্ত
১১,	ড° পল্লৱী শর্মা	ৰিমকী কাকতী
১২,	ড° মানসী বৰা	ড° মানসী বৰা
১৩,১৫	প্রার্থনা কলিতা	গিতাঞ্জলী মেধি
১৪	ড° তেজসা কলিতা	ড° মানসী বৰা

সম্পাদনা ঃ

বিষয়বস্তু সম্পাদনা ঃ ড° তেজসা কলিতা, ড° ভাস্কৰ ভট্টাচার্য্য,

ভাষা সম্পাদনা ঃ ড° তেজসা কলিতা

গাঁথনিক সম্পাদনা ঃ ড° তেজসা কলিতা, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রথম প্রকাশ ঃ জানুৱাৰী,

© কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দ্বাৰা সর্বস্বত্ব সংৰক্ষিত।

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে গ্রন্থস্বত্ব জাননীৰ দ্বাৰা সুৰক্ষিত এই মুদ্রণ বা ইয়াৰ যিকোনো অংশ প্রতিলিপিকৰণ, স্কেনিং, বাণীবদ্ধকৰণ তথা তথ্য সংৰক্ষণ নাইবা পুনৰুদ্ধাৰ পদ্ধতিৰ লগতে বর্তমানে জ্ঞাত বা ভৱিষ্যতে উদ্ভাৱন-সম্ভৱ যিকোনো বৈদ্যুতিক, ডিজিটেল বা যান্ত্রিক উপায়েৰে প্রকাশ, প্রেৰণ, হস্তান্তৰ বা সংৰক্ষণ কৰিব নোৱাৰিব।

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ হৈ পঞ্জীয়কৰ দ্বাৰা মুদ্রিত আৰু প্রকাশিত।

এই শিক্ষণ সামগ্রী প্রস্তুতিৰ বাবে আর্থিক অনুদান আগবঢ়োৱা
নতুন দিল্লীৰ দূৰ শিক্ষা পৰিষদৰ ওচৰত বিশ্ববিদ্যালয় কৃতজ্ঞ।

হাউচফেড কমপ্লেক্স, দিচপুৰ, গুৱাহাটী-৭৮১ ০০৬; Web : www.kkhsou.in

খণ্ড পৰিচয়

এই খণ্ডটিত সাতটাঅধ্যায় আছে। নৱম অধ্যায়টো হ'ল '**বিশ্বায়ন**'। এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰাৰ পাছত আপুনি বিশ্বায়নৰ সংজ্ঞা দিব পাৰিব, বিশ্বায়নৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ জানিব পাৰিব, বিশ্বায়নৰ উপযোগিতা সম্পর্ক অৱগত হ'ব, বিশ্বায়নৰ সমালোচনাবোৰৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব।

দশম **অধ্যায়টো হ'ল** '**নাৰীবাদ**' ।এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি নাৰীবাদ কি জানিবলৈ সক্ষম হ'ব, নাৰীবাদৰ উৎপত্তি আৰু ক্রমবিকাশ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব, নাৰীবাদৰ লক্ষণবোৰক জানিব পাৰিব উদাৰপন্থী নাৰীবাদ আৰু চৰমপন্থী নাৰীবাদৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব, নাৰীবাদৰ সমালোচনাৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব।

একাদশ **অধ্যায়টো হ'ল** 'মার্ক্সবাদ, বিচ্ছিন্নতা, শ্রেণী বিভাজন'। এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি মার্ক্সবাদ কি, মার্ক্সৰ বিচ্ছিন্নতা ধাৰণাৰ বিষয়ে, দ্বান্দিক বস্তুবাদৰ ধাৰণাৰ বিষয়ে, শ্রেণী সংগ্রামৰ দ্বান্দিক পদ্ধতিৰ বিষয়ে আৰু সমাজবাদৰ প্রাথমিক ধাৰণাৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব।

দ্বাদশ **অধ্যায়টো হ'ল** সমাজবাদ। এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি সমাজবাদৰ অর্থ আৰু সংজ্ঞা সম্পর্কে জানিব পাৰিব, সমাজবাদৰ প্রকৃতি আৰু প্রকাৰ সম্বন্ধে জানিব পাৰিব, সমাজবাদৰ গুণ আৰু অৱগুণ সম্পর্কে জানিব পাৰিব।

ত্রয়োদশ **অধ্যায়টো হ'ল** '**ধর্ম নিৰপেক্ষতা— ইয়াৰ প্রকৃতি, ভাৰতত ধর্মনিৰপেক্ষতা**'। এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি ধর্মনিৰপেক্ষতাৰ অর্থ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব, ধর্মনিৰপেক্ষতা সম্পর্কে বিভিন্ন চিন্তাবিদে আগবঢ়োৱা দৃষ্টিভংগীবোৰ আলোচনা কৰিব পাৰিব, ধর্মনিৰপেক্ষতাৰ ভাৰতীয় আৰু পশ্চিমীয়া দেশবোৰৰ আৰ্হি আলোচনা কৰিব পাৰিব, ভাৰতীয় সংবিধানে আগবঢ়োৱা ধর্মনিৰপেণ্ডতাৰ অর্থ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব, ভাৰতত ধর্মনিৰপেক্ষতা আৰু ধর্মৰ মাজত থকা সম্পর্ক আলোচনা কৰিব পাৰিব।

চর্তুদশ অধ্যায়টো হ'ল '**প্লেটোঃ আদর্শ আদর্শ ৰাষ্ট্রৰ ধাৰণা**'। প্লেটোৰ আদর্শ ৰাষ্ট্রৰ ধাৰণা সম্পর্কে জ্ঞান লাভ কৰিব পাৰিব, ৰাষ্ট্রত থকা তিনি প্রকাৰৰ নাগৰিকৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব, শিক্ষা আৰু পৰিয়ালৰ ধাৰণা সম্পর্কে জানিব পাৰিব, প্লেটোৰ আদর্শ ৰাষ্ট্রৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব, প্লেটোৰ আদর্শ ৰাষ্ট্রৰ ধাৰণা সম্পর্কে থকা সমালোচনা বা আসোঁৱাহসমূহৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব।

পঞ্চদশ অধ্যায়টো হ'ল '**জন ৰাওলচ্— পক্ষপাতহীন ৰূপত ন্যায়**'। এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি ন্যায়ৰ অর্থ বুজিব পাৰিব, সমাজৰ বাবে ন্যায় কিয় প্রয়োজনীয় বুজি পাব, ন্যায় বিতৰণৰ অর্থ বুজি পাব, ৰাওলচে তেওঁৰ ন্যায় তত্ত্বত ন্যায়ৰ কি ব্যাখ্যা দাঙি ধৰিছে জানিব পাৰিব, ৰাওলচ্ৰ ন্যায় তত্ত্বৰ বিপক্ষে থকা সমালোচনা বোৰৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব।

এই পাঠ্যবিষয়টি অধ্যয়ন কৰোঁতে মূল পাঠৰ লগে লগে সোঁ তথা বাঁওফালে কিছুমান আয়তাকাৰ বাকচ লক্ষ্য কৰিব। এইবোৰে মূল পাঠত উল্লেখ থকা দৰকাৰী ধাৰণাসমূহ সৰল অর্থত বুজি পোৱাত সহায় কৰিব। **'জানি থোৱা ভাল'** বাকচবোৰত মূল পাঠৰ সৈতে জড়িত কিছু গুৰুত্বপূর্ণ তথ্যৰ সম্ভেদ আছে। আকৌ, প্রতিটো শাখাৰ অধ্যয়নৰ অন্তত **'অগ্রগতি নিৰীক্ষণ'** যোগে আগবঢ়োৱা প্রশ্নাৱলীয়ে অধ্যয়নৰ অগ্রগতি সম্পর্কে স্বপৰীক্ষণৰ সুবিধা প্রদান কৰিব। অধ্যয়নৰ লগে লগে উক্ত প্রশ্নাৱলীৰ উত্তৰসমূহ লিখি শেষত দিয়া **'অগ্রগতিৰ খতিয়ান'**ৰ সৈতে ৰিজাই চোৱাটো অধিক লাভদায়ক হ'ব। অধ্যায়টিত আলোচিত বিভিন্ন ধাৰণাসমূহৰ বিষয়ে বিস্তৃত অধ্যয়নৰ বাবে **'অধিক জানিবলৈ'** শিতানত উল্লেখ থকা গ্রন্থসমূহ সাৰথিস্বৰূপ। অধ্যায়বোৰৰ শেষত কেইটিমান 'আৰ্হি প্রশ্ন' তুলি দিয়া হৈছে। শেষৰ অধ্যায়টিৰ পাছত কেইখনমান 'প্রসঙ্গ পুথি'ৰ নাম উল্লেখ কৰা হৈছে। সেই কেইখন পুথিৰ সহায়েৰেই মূলতঃ এই পাঠ্যবিষয়ত উল্লেখ থকা অধ্যায়সমূহ প্রস্তুত কৰা হৈছে। আপোনালোকে বিশদভাৱে কোনো বিষয় জানিবলৈ হ'লে সেই কেইখন অধ্যয়ন কৰিব পাৰিব।

বিষয়সূচী

পৃষ্ঠা নং

অধ্যায় ৯ঃ বিশ্বায়ন ১১৯-১২৮

বিশ্বায়নৰ সংজ্ঞা, বিশ্বায়নৰ বৈশিষ্ট্য, বিশ্বায়নৰ ভিন ভিন দৃষ্টিভংগী, বিশ্বায়নৰ উপযোগিতা, বিশ্বায়নৰ সমালোচনা

অধ্যায় ১০ঃ নাৰীবাদ ১২৯-১৪০

নাৰীবাদৰ ধাৰণা, নাৰীবাদৰ উৎস, নাৰীবাদৰ ক্রমবিকাশ, নাৰীবাদৰ লক্ষণ, উদাৰপন্থী নাৰীবাদ, চৰমপন্থী নাৰীবাদ

অধ্যায় ১১ঃ মার্ক্সবাদ, বিচ্ছিন্নতা, শ্রেণী বিভাজন ১৪১-১৫৪

মার্ক্সবাদ কি, বিচ্ছিন্নতা, দ্বান্দিক বস্তুবাদ, শ্রেণীসংগ্রাম

অধ্যায় ১২ঃ সমাজবাদ ১৫৫-১৬৮

সমাজবাদৰ প্রকৃতি, সমাজবাদৰ প্রকাৰ, সমাজবাদৰ গুণ আৰু অৱগুণ

অধ্যায় ১৩ঃ ধর্ম নিৰপেক্ষতা— ইয়াৰ প্রকৃতি, ভাৰতত ধর্মনিৰপেক্ষতা ১৬৯-১৭৭

ধর্মনিৰপেক্ষতাৰ অর্থ, ধর্মনিৰপেক্ষতাৰ বিষয়ক দৃষ্টিভংগী, ধর্মনিৰপেক্ষতাৰ বিষয়ক চিন্তা, ধর্মনিৰপেক্ষতাৰ বিভিন্ন আর্হি, ভাৰতীয় সংবিধানত ধর্মনিৰপেক্ষতা, ধর্মনিৰপেক্ষতা আৰু ভাৰতত ধর্ম

অধ্যায় ১৪ঃ প্লেটোঃ আদর্শ ৰাষ্ট্রৰ ধাৰণা ১৭৮-১৮৬

প্লেটোৰ আদর্শ ৰাষ্ট্রৰ ধাৰণা, ৰাষ্ট্রত থকা তিনি প্রকাৰৰ নাগৰিক, শিক্ষাৰ ধাৰণা, পৰিয়ালৰ ধাৰণা, প্লেটোৰ আদর্শ ৰাষ্ট্রৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ, প্লেটোৰ আদর্শ ৰাষ্ট্রৰ ধাৰণাৰ আসোঁৱাহসমূহ

অধ্যায় ১৫ঃ জন ৰাওলচ্— পক্ষপাতহীন ৰূপত ন্যায় ১৮৭-১৯৪

ন্যায় কি, ন্যায় বিতৰণ, জন ৰাওলচ্ৰ ন্যায় তত্ত্ব